

فهرست

- فصل اول / بخش اول - گزیده‌ای از اصول قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران ۱۹
- قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران ۲۰
- فصل اول / بخش دوم - نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضائیه «وکالت در محاکم» .. ۳۱
- فصل اول / بخش سوم - دعاوی مالی و غیر مالی مفهوم و مصادیق آن ۳۵
- از قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین ۴۳
- فصل اول / بخش چهارم - نظریات کمیسیون مشورتی آئین دادرسی مدنی دعاوی مالی و غیر مالی «هزینه دادرسی» ۴۸
- فصل اول / بخش پنجم (الف) - انواع اوراق قضائی دادخواست - اظهارنامه و ۶۷
- نمونه اوراق قضایی جدید / اخطاریه / اجرای احکام کیفری ۶۹
- نمونه برگ دادخواست به دادگاه نخستین ۷۱
- نمونه برگ دادخواست به دادگاه عمومی ۷۳
- نمونه برگ دادخواست به دادگاه نخستین / شورای حل اختلاف ۷۵
- نمونه دادخواست تجدیدنظر ۸۱
- فصل اول / بخش پنجم (الف) - انواع برگ دادخواست طراحی شده به منظور تفکیک دعاوی مالی و غیر مالی و نشر مفاهیم و قوانین حقوقی از طریق اوراق قضایی ۹۰
- نمونه برگ دادخواست به شورای حل اختلاف ۱۰۹
- نمونه برگ دادخواست به شورای حل اختلاف ۱۱۱

- فصل اول / بخش پنجم (ب) - نمونه دادخواست دستور موقت و... ۱۱۳.....
- نمونه قرار تأمین خواسته..... ۱۱۶.....
- فصل اول / بخش ششم - نحوه نگارش و مفهوم اختصاری قوانین و نشانه‌ها..... ۱۲۲.....
- فصل اول / بخش هفتم / الف - نگارش استشهادیه..... ۱۲۴.....
- فصل اول / بخش هشتم / الف - نگارش اظهارنامه..... ۱۴۲.....
- نمونه اظهارنامه / دعوت فروشنده جهت حضور در دفترخانه و تنظیم..... ۱۴۳.....
- نمونه سند رسمی انتقال زمین / ملک مسکونی / آپارتمان / مغازه / باغ..... ۱۴۳.....
- نمونه اظهارنامه از طرف خریدار به فروشنده و ابلاغ فسخ معامله ضمن ارسال مدارک..... ۱۴۴.....
- نمونه اظهارنامه از طرف فروشنده به خریدار و اعلام فسخ معامله..... ۱۴۵.....
- نمونه اظهارنامه مطالبه اجور معوقه از مستأجر (با ارسال فتوکپی مصدق مدارک)..... ۱۴۶.....
- نمونه اظهارنامه / مطالبه نفقه و یارانه نقدی از زوج..... ۱۴۷.....
- نمونه اظهارنامه / دعوت زوجه به تمکین..... ۱۴۸.....
- نمونه اظهارنامه / مطالبه دین از مدیون با استناد به سند عادی (با ارسال مدارک)..... ۱۴۹.....
- نمونه اظهارنامه / تحویل و انتقال خودرو / الزام به انجام تعهد (تبدیل شده)..... ۱۵۰.....
- نمونه تأثیر مطالب عنوان شده در اظهارنامه..... ۱۵۱.....
- فصل دوم / بخش دوم / الف - قانون شوراهای حل اختلاف «۱۳۸۷»..... ۱۵۲.....
- قانون شوراهای حل اختلاف (۱۳۸۷)..... ۱۵۳.....
- فصل دوم / بخش دوم / ب - ادله اثبات دعوی «شرح مختصر»..... ۱۶۳.....
- فصل دوم / بخش سوم - قرار تأمین دلیل..... ۱۷۵.....
- نمونه قرار تأمین دلیل..... ۱۷۶.....
- نمونه برگ صادره از سوی شورای حل اختلاف جهت اجرای قرار کارشناسی (۱)..... ۱۷۷.....
- فصل دوم / بخش چهارم - نمونه رأی محاکم عمومی حقوقی «تأمین دلیل»..... ۱۷۸.....
- نمونه رأی دادگاه عمومی حقوقی قبل از تشکیل شورای حل اختلاف «تأمین دلیل»..... ۱۷۹.....
- فصل دوم / بخش پنجم - شورای حل اختلاف..... ۱۸۰.....
- نمونه دادخواست تأمین دلیل / بدون معرفی خوانده «تصادفات»..... ۱۸۱.....

- ۱۸۲ نمونه دادخواست تأمین دلیل / بدون معرفی خوانده «تصادفات»
- ۱۸۳ نمونه دادخواست تأمین دلیل «تصادفات»
- نمونه دادخواست تأمین دلیل در خصوص غبن فاحش / اموال غیر منقول زمین / ملک مسکونی / آپارتمان / مغازه / باغ / ۱۸۴
- نمونه دادخواست تأمین دلیل در خصوص تعیین گرامات مبیع که مستحق لغیر درآمد شده باشد ۱۸۵
- نمونه دادخواست تأمین دلیل جهت احراز معیوب بودن خودرو ۱۸۶
- نمونه دادخواست تأمین دلیل جهت احراز کم بودن مساحت مبیع ۱۸۷
- نمونه دادخواست تأمین دلیل جهت احراز غبن فاحش در معامله ۱۸۸
- نمونه دادخواست تأمین دلیل جهت تعیین میزان ضرر و زیان ناشی از جرم (منافع ممکن الحصول) .. ۱۸۹
- نمونه دادخواست تأمین دلیل جهت احراز وجود اختلاف حساب تجاری ۱۹۰
- نمونه دادخواست تأمین دلیل علیه شهرداری به منظور ارائه به دیوان عدالت اداری ۱۹۱
- نمونه دادخواست تأمین دلیل علیه شهرداری به منظور ارائه به جهت ارائه به کمیسیون تجدیدنظر ماده ۱۰۰ شهرداری ۱۹۲
- نمونه دادخواست تأمین دلیل جهت احراز ورعی بودن زمین / کمیسیون ماده ۵۶ قانون جنگلها و مراتع ۱۹۳
- نمونه دادخواست تأمین دلیل جهت احراز دایر بودن ملک / کمیسیون ماده ۱۲ قانون زمین شهری . ۱۹۴
- نمونه دادخواست تأمین دلیل به جهت احراز تعدی و تفریط مستأجر در عین مستأجره / ملک مسکونی / آپارتمان / مغازه ۱۹۵
- نمونه دادخواست تأمین دلیل - جلب نظر کارشناس رسمی جهت بازدید از عین مستأجره و احراز تغییر شغل مستأجر ۱۹۶
- نمونه دادخواست تأمین دلیل - جلب نظر کارشناس رسمی جهت احراز توقف شرکت ۱۹۷
- نمونه دادخواست تأمین دلیل / ارزیابی از یک پلاک ثبتی بمنظور ارائه به ۱۹۸
- فصل دوم / بخش ششم - نمونه استعلام وضعیت خودرو دادخواست تأمین دلیل «شماره یک» ۱۹۹
- نمونه دادخواست تأمین دلیل / استعلام از مرکز راهوار ناجا «قبل از توقیف» ۲۰۰
- نمونه پاسخ مرکز راهوار ناجا به استعلام شورای حل اختلاف در خصوص وضعیت خودرو ۲۰۱
- نمونه برگ خلاصه پرونده وسیله نقلیه استعلام شده ۲۰۲
- نمونه دادخواست تأمین دلیل - استعلام از اداره مخابرات «قبل از توقیف» ۲۰۳
- فصل دوم / بخش هفتم پرونده تأمین دلیل ۲۰۴
- نمونه استعلام از مراجع قیمت گذاری و تعیین قیمت خودرو (شماره دو) ۲۰۴

- نمونه دادخواست تأمین دلیل «استعلام از مراکز تعیین قیمت خودرو» ۲۰۵
- نمونه نظریه کارشناس رسمی رشته وسائط نقلیه و تصادفات (معتراض علیه) ۲۰۷
- نمونه برگ اعلام قیمت خودرو توسط نمایندگی که کارشناس جهت توجیح نظریه خود بدان استناد نموده است. ۲۰۸
- نمونه پرونده تأمین دلیل ۲۰۹
- نمونه پاسخ شرکت ایران خودرو به استعلام شورای حل اختلاف در خصوص تعیین قیمت خودرو سمند صفر کیلومتر ۲۱۰
- نمونه پاسخ شرکت سایپا به استعلام شورای حل اختلاف در خصوص تعیین قیمت خودرو پراید صفر کیلومتر ۲۱۱
- نمونه پاسخ اتحادیه صنف دارندگان نمایشگاه‌ها و فروشندگان اتومبیل به استعلام و رای حل اختلاف و اعلام نظر در خصوص قیمت خودروهای دست دوم ۲۱۲
- نمونه نظریه هیئت کارشناسان رسمی دادگستری رشته وسائط نقلیه و تصادفات ۲۱۳
- فصل دوم / بخش هشتم - نظریات مشاورتی اداره حقوقی دادگستری شوراهای حل اختلاف (حقوقی / جزایی) ۲۱۵
- فصل دوم / بخش نهم - پرونده تأمین دلیل «جمع آوری دلایل به منظور اثبات خلاف واقع بودن نظریه کارشناس رسمی منتخب دادگاه» ۲۲۰
- نمونه لایحه اعتراض به نظر کارشناس (پلاژ) ۲۲۳
- نمونه دادخواست تأمین دلیل - استعلام از اهل خبره «مراکز علمی و تحقیقاتی و علوم و فنون دریایی» ۲۲۶
- نمونه بررسی اختصاری موضوع پیشروی آب دریا: ۲۲۸
- نمونه پاسخ سازمان زمین‌شناسی به استعلام شورای حل اختلاف در خصوص موضوع پیشروی آب دریای خزر ۲۲۹
- جدول تغییرات تراز سطح آب دریای خزر از سال ۱۳۶۱ الی ۱۳۸۶ (سازمان بنادر و دریانوردی) ۲۳۰
- نمونه پاسخ مرکز ملی مطالعات و تحقیقات دریای خزر به استعلام شورای حل اختلاف ۲۳۱
- نمونه وضعیت جغرافیایی شهر بابلسرکه از سایت شورای اسلامی شهر بابلسر استخراج شده است. ۲۳۳
- نمونه پاسخ شهرداری بابلسر به استعلام شورای حل اختلاف ۲۳۵
- نمونه پاسخ انجمن علوم و فنون دریایی به استعلام شورای حل اختلاف ۲۳۶
- نمونه پاسخ مرکز ملی اقیانوس‌شناسی به استعلام شورای حل اختلاف ۲۳۷
- نمونه پاسخ کانون کارشناسان رسمی دادگستری استان مازندران به استعلام شورای حل اختلاف در خصوص موضوع پیشروی آب دریای خزر ۲۳۸

نمونه دادخواست اثبات مالکیت بر اعیان غیرمنقول / حق تصرف بر عرصه یک باب پلاژ / خلع ید / قلع و قمع / اجرت المثل براساس دلایل جمع آوری شده (نهایی).....	۲۳۹
فصل سوم - انواع قرار کارشناسی	۲۴۱
نمونه قرار دادگاه	۲۴۲
نمونه قرار ارجاع امر به کارشناس رشته راه و ساختمان (شماره دو).....	۲۴۳
نمونه قرار ارجاع امر به کارشناس (شماره سه)	۲۴۴
نمونه ارجاع امر به کارشناس (شماره چهار)	۲۴۵
نمونه ارجاع امر به کارشناس (شماره پنج).....	۲۴۶
نمونه ارجاع امر به کارشناس (شماره شش).....	۲۴۷
نمونه قرار کارشناسی به منظور ارزیابی ملک مورد وثیقه (امور کیفری) نمونه قرار قبولی وثیقه با بازداشت سند مالکیت (امور کیفری).....	۲۴۸
نمونه فرم بازداشت پلاک ثبتی به عنوان وثیقه (امور کیفری)	۲۴۹
فصل چهارم - درخواستهای حقوقی - لوایح حقوقی	۲۵۰
نمونه رأی دادگاه مبنی بر تملیک مورد مزایده	۲۸۰
معنی و مفهوم دستور انتقال سند / حکم تملیک	۲۸۱
فصل پنجم - دفتر اوّل / قرارهای حقوقی	۲۸۳
فصل ششم - دفتر دوّم / انشاء رأی حقوقی / شرایط رد دادرس (۱)	۳۰۵
نمونه قرار - معنی و مفهوم آن	۳۰۶
چند نکته / قواعد نگارش احکام	۳۱۱
فصل هفتم - استرداد دادخواست / انواع قرار ابطال / رد / دادخواست	۳۱۶
نمونه صدور شناسنامه نوزاد / نمونه قرار ابطال دادخواست	۳۱۷
نمونه اعسار به تقسیط "محکوم به" / نمونه قرار ابطال دادخواست	۳۱۸
نمونه اعسار به تقسیط "محکوم به" (دیه) / قرار ابطال دادخواست	۳۱۹
نمونه قرار سقوط دعوی	۳۲۰
نمونه قرار توقیف دادرسی	۳۲۱
نمونه الزام به تنظیم سند رسمی انتقال / صدور قرار رد دعوی	۳۲۲
نمونه قرار ابطال دادخواست در مرحله تجدیدنظر	۳۲۴

- ۳۲۵ نمونه دعوی مربوط به خانواده مهر به نرخ روز مهر (سکه بهار آزادی) .
- ۳۲۶ نمونه مطالبه مهر به نرخ روز .
- ۳۲۷ نمونه مطالبه مهر / ۵۰۰ عدد سکه بهار آزادی مقوم بر ۳۱۰ هزار تومان .
- ۳۲۸ نمونه مطالبه مهر / صدور حکم بر بطلان دعوی زوجه .
- ۳۲۹ نمونه مطالبه عین مهر (۱) ۲۰۰ عدد سکه بهار آزادی مقوم بر ۱۱ میلیون ریال .
- ۳۳۰ نمونه مطالبه مهر به نرخ روز / رأی حضوری و قطعی .
- ۳۳۱ نمونه دعوی مرتبط اول / مطالبه مهر (وجه نقد) .
- ۳۳۲ نمونه اعسار به تقسیط مهر (وجه نقد) .
- ۳۳۳ نمونه دعوی مرتبط اول / نمونه مطالبه مهر ۴۱۴ عدد سکه تمام بهار آزادی / مقوم بر ۵۱ میلیون ریال .
- ۳۳۴ نمونه دعوی مرتبط دوم / اعسار به تقسیط «محکوم به» (۴۱۴ عدد سکه تمام بهار آزادی) .
- ۳۳۵ نمونه دادخواست متقابل زوج بخواسته اعلام اعتبار سند عادی (پرداخت مهر) و اثبات ابراء دین (مهر) (روش اول) .
- ۳۳۶ در بیان ابراء .
- ۳۳۸ نمونه دادخواست الزام به تنظیم سند رسمی اجراء از طرف زوج جهت اعاده دادرسی (روش دوم) .
- ۳۳۹ نمونه دادخواست الزام به تنظیم سند رسمی هبه مهر جهت اعاده دادرسی .
- ۳۴۰ فصل نهم - شورای حل اختلاف .
- ۳۴۱ نمونه دادخواست توقیف اموال خوانده (مهر) قبل از اقامه دادخواست اصلی و اجرای فوری قرار .
- ۳۴۲ فصل دهم - آراء شوراهای حل اختلاف (۱) (۲) - در امور حقوقی / کیفری .
- ۳۴۴ نمونه قرار عدم صلاحیت شورای حل اختلاف .
- ۳۴۵ نمونه قرار عدم صلاحیت دادگاه عمومی به شایستگی شورای حل اختلاف .
- ۳۴۶ نمونه قرار تأمین خواسته / شورای حل اختلاف .
- ۳۴۸ نمونه قرار ارجاع امر به کارشناسان رسمی / شورای حل اختلاف .
- ۳۴۹ نمونه مطالبه خسارت ناشی از بی احتیاطی در امر رانندگی .
- ۳۵۰ حکم صادره از شورای حل اختلاف / محکومیت خوانده به پرداخت .
- ۳۵۰ مبلغ ۷۰۰ هزار تومان از بابت ایراد خسارت به ملک خواهان .
- ۳۵۱ نمونه رأی مطالبه وجه چک / خسارت تأخیر تأدیه هزینه دادرسی .
- ۳۵۲ نمونه رأی مطالبه وجه ۲ فقره سفته .
- ۳۵۳ نمونه رأی مطالبه وجه سفته (بدون واخواست) .
- ۳۵۳ "احضار خوانندگان از طریق نشر آگهی" .

- ۳۵۴ نمونه رأی مطالبه وجه سفته با واخواست نامه .
- ۳۵۴ به نحو تضامنی / "احضار از طریق نشر آگهی" .
- فصل یازدهم - نحوه صدور گزارش اصلاحی در شورای حل اختلاف در امور مدنی / شماره
 ۳۵۶ یک
- ۳۵۷ نمونه دادخواست مطالبه وجه چک (شورای حل اختلاف) .
- ۳۵۸ نمونه رأی شورای حل اختلاف / گزارش اصلاحی .
- فصل دوازدهم - نحوه صدور گزارش اصلاحی در شورای حل اختلاف در امور مدنی / شماره
 ۳۶۰ دو
- ۳۶۱ نمونه مطالبه وجه چک / خسارت تأخیر در امر تأدیه / هزینه دادرسی «شورای حل اختلاف» .
- ۳۶۲ نمونه رأی شورای حل اختلاف / گزارش اصلاحی .
- ۳۶۴ نمونه لایحه محکوم علیه در معرفی مال به منظور اجرای مفاد اجرائیه .
- ۳۶۵ نمونه ارزیابی مال غیرمنقول توسط کارشناس رسمی داگستری .
- فصل سیزدهم - «آراء شورای حل اختلاف در امور مدنی» / گزارش اصلاحی شماره ۳... ۳۶۶ .
- ۳۶۷ نمونه گزارش اصلاحی شورای حل اختلاف .
- ۳۶۸ نمونه ضرب و جرح عمدی (گزارش اصلاحی) / کیفری .
- ۳۶۹ نمونه دادخواست مطالبه وجه که خوانده من غیرحق و بدون داشتن استحقاق دریافت نموده است .
- فصل چهاردهم - دعاوی خانوادگی در شورای حل اختلاف ۳۷۰ .
- نمونه رأی شورای حل اختلاف / مطالبه نفقه معوقه علی الحساب مقوم بر ۵ میلیون ریال با جلب نظر
 کارشناس رسمی ۳۷۱ .
- نمونه رأی شورای حل اختلاف / رد عین اقلام جهیزیه مقوم بر ۳۱۰ هزار تومان ۳۷۲ .
- فصل پانزدهم - آراء شورای حل اختلاف در امور مدنی «مطالبه اجرت المثل» ۳۷۳ .
- نمونه رأی شورای حل اختلاف / مطالبه اجرت المثل (استیجاری) ۳۷۴ .
- نمونه رأی دادگاه عمومی (تجدید نظر) شهرستان / تأیید دادنامه شورا ۳۷۵ .
- نمونه برگ توقیف اموال محکوم علیه (شورای حل اختلاف) ۳۷۶ .
- نمونه برگ جلب سیار محکوم علیه - (اعمال ماده قانون نحوه اجرای محکومیتهای مالی) ۳۷۷ .
- فصل شانزدهم - آراء شورای حل اختلاف در امور مدنی ۳۷۸ .

- ۳۷۹ نمونه رأی شورای حل اختلاف / تنظیم و انتقال سند تلفن / رد دعوی
- ۳۸۰ نمونه رأی شورای حل اختلاف / تنظیم سند تلفن ثابت / و مطالبه هزینه مکالمه
- ۳۸۱ نمونه رأی شورای حل اختلاف / مطالبه طلب ناشی از ضمانت بانکی
- ۳۸۲ نمونه رأی شورای حل اختلاف / مطالبه طلب / قرار ابطال دادخواست
- ۳۸۳ نمونه رأی شورای حل اختلاف / تنظیم سند خودرو / قرار رد دعوی
- ۳۸۴ نمونه رأی شورای حل اختلاف / تنظیم سند خودرو / قرار رد دعوی
- ۳۸۶ نمونه استعلام شورا در خصوص مفقودی گوشی تلفن همراه
- ۳۸۷ فصل هفدهم - نظریات کمیسیون مشورتی آیین دادرسی مدنی
- ۳۹۹ فصل هیجدهم - قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی مصوب ۱۳۷۷
- فصل نوزدهم - آیین نامه اجرایی موضوع ماده ۶ قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی
مصوب ۷۷/۸/۱۰ مصوب ۱۳۷۸/۲/۲۶ ۴۰۳
- ۴۰۹ فصل بیستم - درخواست‌های حقوقی و اجرای احکام
- ۴۱۹ فصل بیست و یکم - نحوه اعمال ماده ۲ قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی
- ۴۲۰ نمونه تصمیم دادگاه / اعمال ماده ۲
- ۴۲۱ نمونه برگ جلب در امور حقوقی
- ۴۲۲ نمونه نامه معرفی محکوم علیه مجلوب به زندان
- ۴۲۳ فصل بیست و دوم - اجرای احکام مدنی «نیم عشر دولتی»
- ۴۲۶ نمونه اجرای احکام مدنی انواع آگهی مزایده فروش اموال منقول / غیرمنقول
- ۴۲۷ برگرفته از قانون اجرای احکام مدنی مصوب ۱۳۵۶
- آگهی مزایده فروش (اموال غیرمنقول): ۴۲/۷۱ سهم از صد سهم شش‌دانگ یک دستگاه آپارتمان "آگهی
مزایده اموال غیرمنقول" ۴۴۰
- نمونه آگهی مزایده فروش (اموال غیرمنقول) نوبت اول دستور ضبط و وثیقه / یک باب ساختمان مسکونی
(دارای سند مالکیت) ۴۴۳
- نمونه آگهی مزایده فروش (اموال غیرمنقول) نوبت دوم یک باب مغازه (قولنامه‌ای) فاقد سابقه
ثبتي ۴۴۴
- ۴۴۵ نمونه آگهی مزایده فروش در اموال غیرمنقول یک قطعه باغ انگور و زمین گندم

نمونه آگهی مزایده فروش (اموال غیرمنقول) دستور ضبط وثیقه یک باب ساختمان دارای سند مالکیت	۴۴۷
نمونه آگهی مزایده فروش (اموال منقول)	۴۴۸
نمونه آگهی مزایده فروش اموال منقول	۴۴۹
نمونه آگهی مزایده اموال غیرمنقول فاقد سابقه ثبتی (مرحله اول)	۴۵۰
نمونه آگهی مزایده اموال غیرمنقول (مرحله اول)	۴۵۱
نمونه آگهی مزایده اموال غیرمنقول (مرحله دوم)	۴۵۲
نمونه آگهی مزایده فروش اموال غیرمنقول (مرحله اول)	۴۵۳
فصل بیست و سوم - بیمه شخص ثالث	۴۵۵
نمونه رسید پرداخت دیه توسط بیمه شخص ثالث	۴۵۶
نمونه حواله پرداخت دیه توسط بیمه شخص ثالث	۴۵۷
فصل بیست و چهارم - نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضائیه «اجرای احکام مدنی»	۴۵۸
فصل بیست و پنجم - دادخواست / درخواست	۴۷۱
نمونه دادخواست و خواهی از دادگاه صادرکننده حکم بدوی	۴۷۲
نمونه دادخواست و خواهی و اعسار از پرداخت هزینه دادرسی	۴۷۳
نمونه دادخواست تجدیدنظرخواهی (بدون دخالت وکیل)	۴۷۴
نمونه پیگیری دادخواست تجدیدنظر در دادگاه تجدیدنظر استان	۴۷۵
نمونه دادخواست تجدیدنظرخواهی و اعسار از پرداخت هزینه دادرسی در مرحله تجدیدنظر	۴۷۷
نمونه دادخواست اعسار از پرداخت هزینه دادرسی مرحله تجدیدنظر / حکم به بطلان دعوی	۴۷۸
نمونه رأی دادگاه / اعسار در مرحله تجدیدنظرخواهی	۴۷۹
نمونه رأی دادگاه تجدیدنظر استان / تأیید قرار معترض علیه	۴۸۰
نمونه دیگر / اعسار از پرداخت هزینه دادرسی مرحله تجدیدنظر	۴۸۱
در بیان اقسام مفهوم / اصول فقه	۴۸۲
نمونه درخواست تجدیدنظر به شعب تشخیص دیوانعالی کشور مطابق تبصره ۲ ذیل ماده ۱۸ قانون اصلاح	
موادی از قانون تشکیل دادگاه‌های عمومی و انقلاب	۴۸۵
نمونه دادخواست / درخواست / تجدیدنظر / به شعب تشخیص دیوانعالی کشور و صدور حکم بر اعسار	
از پرداخت هزینه دادرسی	۴۸۶
نمونه درخواست / دادخواست / فرجام خواهی نسبت به آراء قطعی یافته دادگاه عمومی	۴۸۷
نمونه دادخواست / درخواست / فرجام خواهی نسبت به آراء قطعی یافته دادگاه عمومی و اعسار از	
پرداخت هزینه دادرسی مرحله فرجامی	۴۸۸

- نمونه دادخواست / درخواست / فرجام خواهی از آراء قابل فرجام دادگاه تجدیدنظر ۴۸۹
- نمونه دادخواست / درخواست / فرجام خواهی از آراء قابل فرجام دادگاه تجدیدنظر و صدور قرار تأخیر در اجرای حکم ۴۹۰
- فصل بیست و ششم - واخواهی در امور مدنی نمونه فرم درخواست واخواهی ۴۹۱
- نمونه برگ تقاضای واخواهی ۴۹۲
- فصل بیست و هفتم - نمونه ای از انواع نگارش ساده دادخواست ۴۹۳
- نمونه دادخواست / اعسار از پرداخت هزینه دادرسی ۴۹۴
- نمونه دیگر دادخواست / اعسار از پرداخت هزینه دادرسی ۴۹۵
- نمونه دادخواست / صدور و اجرای فوری قرار تأمین عین خواسته اموال منقول (جهیزیه) ۴۹۷
- نمونه درخواست وصول مهر (از طریق اجرائیه ثبتی) ۵۰۱
- نمونه دادخواست مطالبه مهر ۵۰۲
- نمونه دادخواست مطالبه عین جهیزیه ۵۰۴
- نمونه دادخواست / طلاق توافقی ۵۰۵
- نمونه دادخواست تعیین تکلیف و تهیه مسکن مستقل ۵۰۶
- نمونه دادخواست / الزام خوانده (زوجه) به تمکین زوجیت ۵۰۷
- نمونه دادخواست / الزام به تنظیم سند رسمی انتقال زمین / ملک مسکونی / آپارتمان / مغازه / باغ ۵۰۸
- نمونه مطالبه نفقه معوقه و یارانه ۵۰۹
- نمونه دادخواست مطالبه نفقه معوقه ۵۱۰
- نمونه دادخواست مطالبه نفقه ایام معوقه و یارانه با جلب نظر کارشناس رسمی ۵۱۱
- فصل بیست و هشتم - نمونه دادخواست و لایحه تجدیدنظرخواهی وکیل نسبت به رأی تصدیری از شورای حل اختلاف ۵۱۴
- نمونه دادخواست رفع تصرف عدوانی از جنبه حقوقی از طرف مستأجر زمین وقفی ۵۱۵
- نمونه رأی شورای حل اختلاف / رفع تصرف عدوانی ۵۱۶
- نمونه «لایحه دفاعیه» ۵۱۸
- نمونه رأی دادگاه تجدیدنظر (دادگاه عمومی) / نقض رأی شورای حل اختلاف به دلیل ایراد عدم صلاحیت شورا ۵۱۹
- نمونه ممانعت از اجرای حکم (اعاده به وضع سابق) - تخریب عمدی رأی دادگاه تجدیدنظر استان / تأیید دادنامه بدوی ۵۲۲

- ۵۲۳ نمونه دعوی رفع تصرف عدوانی از جنبه کیفری از طرف مستأجرین قانونی
- ۵۲۴ نمونه نتیجه دعوی کیفری / رفع تصرف عدوانی از زمین موقوفه توسط مستأجر
- نمونه دادخواست حقوقی متصرفین عدوانی بخواسته: ابطال سند اجاره و الزام اداره اوقاف به تنظیم سند اجاره عرصه زمین ۵۲۵
- نمونه «لایحه دفاعیه وکیل خوانده ردیف اول» ۵۲۶
- نمونه نتیجه / صدور قرار عدم استماع دعوی متصرفین عدوانی ۵۲۷
- فصل بیست و نهم - نحوه تجدیدنظرخواهی از احکام محاکم بدوی ۵۲۸
- نمونه دادخواست دعوی اصلی / مطالبه وجه چک از بانک توأم) با خسارت تأخیر در تأدیه و دادرسی ۵۲۹
- نمونه دادخواست جلب ثالث در مرحله بدوی بخواسته محکومیت مجلوب به پرداخت وجه یک فقره چک امانی ۵۳۰
- نمونه نتیجه دعاوی حقوقی (اصلی - طاری) / صدور حکم محکومیت بانک / مطالبه طلب (وجه چک) ۵۳۱
- نمونه دادخواست تجدیدنظر - از ناحیه وکیل جدید محکوم علیه لایحه تجدیدنظرخواهی وکیل جدید محکوم علیه (بانک) ۵۳۹
- نمونه برگ اخطاریه / تبادل لوایح مرحله تجدیدنظر ۵۵۴
- نمونه مرحله تبادل لوایح / پاسخ وکیل خواهان دعوی اصلی ۵۵۵
- نمونه نتیجه / رأی دادگاه تجدیدنظر استان / تأیید دادنامه بدوی ۵۵۸
- فصل سی ام - دادخواست اعتراض ثالث و اعاده دادرسی ۵۶۰
- نمونه دادخواست اعتراض ثالث نسبت به رأی قطعی دادگاه بدوی و صدور قرار تأخیر اجرای حکم قطعیت یافته ۵۶۱
- نمونه دادخواست اعتراض ثالث به رأی قطعی دادگاه تجدیدنظر استان و صدور قرار تأخیر در اجرای حکم ۵۶۲
- نمونه دادخواست اعاده دادرسی به لحاظ به دست آمدن اسناد جدید ۵۶۳
- نمونه دادخواست اعاده دادرسی (جامع) ۵۶۵
- مستخرج از قانون آیین دادرسی مدنی / ۱۳۷۹ ۵۶۶
- نمونه قرار رد اعاده دادرسی / شورای حل اختلاف ۵۶۹
- فصل سی و یکم - اعاده دادرسی ۵۷۰
- نمونه حکم دادگاه / تأیید و تنفیذ قرارداد عادی ۵۷۱

- ۵۷۴ نظریه کارشناس رسمی منتخب در دعوی کیفری «جعل»
- ۵۷۵ نمونه رأی دادگاه / صدور حکم بر براءت متهمان از اتهام جعل
- ۵۷۶ نمونه دادخواست اعاده دادرسی بلحاظ اثبات مجعول بودن سند عادی تنفیذ شده
- فصل سی و دوم / الف - نظریات کمیسیون مشورتی آیین دادرسی مدنی «تجدیدنظر» نظریه
مندرج در شماره ۹۰ هفته دادگستری صفحه ۱۸ «کمیسیون مشورتی آیین دادرسی
مدنی» ۵۷۷
- علم قاضی در فقه ۵۸۱
- فصل سی و دوم / ب - بررسی یک نمونه از احکام ۵۸۲
- فصل سی و سوم - ملخص قواعد فقه و حقوق ۵۸۶
- اصطلاحات حقوقی در حقوق مدنی - کیفری ملخص قواعد فقه و حقوق ۵۸۷
- پاره‌ای از اصول عملیه / عقلیه گفتار در اصول عملیه ۵۸۸
- اصل استصحاب ۵۹۲

avabook.com

«بسم الله الرحمن الرحيم»

مقدمه

شوراهای حل اختلاف تأسیس شدند تا در بدو امر با مذاکره به حل و فصل امور قضایی مردم بپردازند و در صورت عدم توفیق در مصالحه، در حدود نصاب قانونی و صلاحیت‌های پیش‌بینی شده رسیدگی و مبادرت به صدور رأی نمایند. نظر به تنوع و گوناگونی دعاوی و ضرورت استفاده از نظر کارشناس در فنون مختلف، این ابزار در اختیار محاکم قضایی و شورای حل اختلاف قرار دارد تا در مواقع ضروری، از آن بهره‌مند شده و مستند صدور رأی قرار دهند. در مجموعه حاضر بدو تعریف دعاوی مالی از غیرمالی، انواع اوراق قضایی و سپس به اختصار کاربرد نظریه کارشناسی در رسیدگی‌های قضایی ارائه و نکات کلیدی در آن ذکر و نمونه‌های عملی ارجاع امر به کارشناسی و نحوه اتخاذ تصمیم در مواردی که همکاری لازم جهت تودیع دستمزد کارشناس یا فراهم نمودن وسیله کارشناسی نمی‌شود معرفی شده است.

چند نکته در کاربرد نظریه کارشناسی

در دعاوی مدنی مانند تعیین اجرت‌المثل مورد مطالبه در تصرفات غاصبانه، جبران خسارت ناشی از تخریب، تعیین میزان خسارت وارده به اتومبیل بر اثر تصادف و... شوراهای حل اختلاف می‌توانند رأساً و یا به درخواست هر یک از اصحاب دعوی موضوع را به کارشناس ارجاع دهند. شورا باید کارشناس مورد اطمینان را از بین اشخاصی که دارای صلاحیت در رشته مربوط به موضوع هستند انتخاب نماید و در صورتی که برای انجام کارشناسی نیاز به جلب نظر چند کارشناس باشد به قید قرعه انتخاب نمایند و در این حالت عده منتخبین باید «فرد» باشد تا در صورت اختلاف نظر بین آنان، نظر اکثریت ملاک قرار گیرد. البته باید توجه داشت که اعتبار نظر اکثریت در صورتی است که کارشناسان از نظر تخصص با هم مساوی باشند. نکته‌ای که کمتر به آن

توجه می‌شود آن است که مطلق نظر کارشناس یا کارشناسان برای شورا یا مرجع قضایی حجیت ندارد بلکه نظر کارشناس باید با اوضاع و احوال حاکم بر قضیه منطبق باشد تا مورد قبول مرجع رسیدگی‌کننده قرار گیرد، از طرفی شورا تشخیص موضوع را نمی‌تواند به کارشناس ارجاع کند، بطور مثال در حادثه رانندگی منجر به ایراد خسارت مالی، شورا می‌تواند تعیین علت تامه وقوع حادثه و نیز تعیین میزان خسارت را به کارشناس ارجاع دهد ولی نمی‌تواند تعیین مقصر را به نظر کارشناس واگذارد زیرا این امر دارای ماهیت قضایی است^(۱) که شورا پس از بررسی دلایل و شرایط و اوضاع و احوال پرونده نسبت به آن اظهار نظر می‌کند.

بنابراین در صورتی که نظر کارشناس با اوضاع و احوال محقق و معلوم مورد کارشناسی مطابقت نداشته باشد شورا به آن ترتیب اثر نخواهد داد. اگر قرار کارشناسی به نظر شورا باشد و شورا نیز نتواند بدون انجام کارشناسی رأی صادر کند پرداخت دستمزد کارشناسی به عهده خواهان و در صورتی که شورا نتواند بدون نظر کارشناس حتی با سوگند نیز حکم صادر کند، دادخواست ابطال می‌گردد و چنانچه شورا رأساً مبادرت به صدور قرار کارشناسی نکند بلکه به نظر و درخواست اصحاب دعوی قرار کارشناسی صادر کند پرداخت دستمزد کارشناس به عهده متقاضی است و هرگاه ظرف مدت یک هفته از تاریخ ابلاغ آن را پرداخت نکند کارشناسی از شمار دلایل او خارج می‌شود و اگر خواهان دلیل دیگری برای اثبات ادعایش نداشته باشد قرار ابطال دادخواست صادر می‌شود. پس از صدور قرار کارشناسی و انتخاب کارشناس و پرداخت دستمزد شورا به کارشناس اخطار می‌کند که ظرف مهلت تعیین شده در قرار کارشناسی نظر خود را تقدیم نماید. وصول نظر کارشناس به طرفین ابلاغ خواهد شد. طرفین می‌توانند ظرف یک هفته از تاریخ ابلاغ به دفتر شورا مراجعه کنند و با ملاحظه نظر کارشناس چنانچه مطلبی دارند نفیاً یا اثباتاً اظهار کنند. پس از پایان مهلت اشاره شده شورا پرونده را ملاحظه و در صورت آماده بودن رأی صادر خواهد کرد و چنانچه اعتراض به نظر کارشناس را وارد تشخیص داد موضوع را به هیأت سه نفره از کارشناسان ارجاع می‌دهد.

۱. (نک): ماده ۳۳۶ ق.م.ا. سابق ماده ۵۲۲ ق.م.ا. جدید مصوب ۱۳۹۰ و ماده (۳) قانون مسئولیت مدنی

چند نکته در مورد کارشناسی

۱- پس از ارجاع امر به کارشناس، نامبرده مکلف به قبول امر کارشناسی است مگر این که دارای عذری باشد که به تشخیص شورا موجه شناخته شود، در این صورت باید قبل از مباشرت به کارشناسی مراتب را به طور کتبی به شورا اعلام دارد، مواردی که کارشناس معذور از انجام کارشناسی است عبارتند از:

الف - وجود رابطه خویشاوندی نسبی یا سببی تا درجه سوم از هر طبقه^(۱) بین کارشناس با یکی از اصحاب دعوی.

ب - کارشناس قیم یا مخدوم یکی از طرفین باشد و یا یکی از طرفین مباشر یا متکفل امور کارشناس یا همسر او باشد.

ج - کارشناس یا فرزند یا همسرش وارث یکی از اصحاب دعوی باشد.

د - کارشناس سابقاً در موضوع به عنوان قاضی یا داور یا کارشناس یا گواه اظهار نظر کرده باشد.

ه - بین کارشناس و یکی از طرفین و یا همسر یا فرزند او دعوی مدنی یا کیفری مطرح باشد یا در سابق مطرح بوده و از تاریخ صدور حکم قطعی دو سال نگذشته باشد. و - کارشناس یا همسر یا فرزند او در موضوع مطروحه دارای نفع شخصی باشند.

۲- کارشناس باید در مدت مقرر نظر خود را کتباً به شورا اعلام کند مگر این که موضوع از اموری باشد که اظهار نظر در آن مدت ممکن نباشد، در این صورت به تقاضای کارشناس شورا مهلت مناسب دیگری تعیین و به کارشناس و طرفین اعلام می‌کند.

در هر حال نظر کارشناس باید صریح و موجه باشد. چنانچه کارشناس ظرف مهلت معین نظرش را کتباً ارائه نکند شورا کارشناس دیگری تعیین می‌کند. البته اگر قبل از انتخاب کارشناس جدید و یا اخطار به کارشناس دیگر نظر کارشناس به شورا برسد،

۱. الف: ماده ۱۰۳۲ قانون مدنی - قرابت نسبی به ترتیب طبقات ذیل است:

طبقه اول: پدر و مادر و اولاد و اولاد اولاد.

طبقه دوم: اجداد و برادر و خواهر و اولاد آنها.

طبقه سوم: اعمام و عمات و احوال و خالات و اولاد آنها.

ب: ماده ۱۰۳۳ قانون مدنی: هر کسی در هر خط و به هر درجه که با یک نفر قرابت نسبی داشته باشد در همان خط و به همان درجه قرابت سببی با زوج یا زوجه او خواهد داشت...^(۱)

(۱) نک: جلد پنجم (ویرایش جدید) از مجموعه ۵ جلدی راهنمای نگارش تألیف نگارنده

شورا به آن ترتیب اثر می‌دهد.

۳- گاهی ممکن است برای تکمیل تحقیقات یا اخذ توضیح از کارشناس، شورا کارشناس را برای ادای توضیحات دعوت کند. اگر پس از ادای توضیحات، شورا نظر کارشناس را کامل ندانست قرار تکمیل آن را صادر و موضوع را به همان کارشناس یا کارشناس دیگری محول می‌کند.

۴- حق الزحمه کارشناس را شورا با رعایت کمیت و کیفیت و ارزش کار و با توجه به تعرفه دستمزد کارشناسان تعیین می‌کند و اگر بعد از اظهارنظر کارشناس معلوم شود حق الزحمه تعیین شده متناسب نمی‌باشد شورا مقدار آن را تعیین و دستور پرداخت آن را می‌دهد.

۵- هرگاه یکی از اصحاب دعوی از تخلف کارشناس متضرر شود و تخلف کارشناس سبب اصلی در ایجاد خسارت باشد متضرر می‌تواند از کارشناس مطالبه ضرر کند.

۶- چنانچه اصحاب دعوی به جای کارشناس منتخب شورا و قبل از اقدام کارشناس منتخب شورا با توافق یکدیگر کارشناسی را معرفی کنند، کارشناس مزبور به جای کارشناس منتخب شورا اظهارنظر خواهد کرد.

۷- در صورتی که دسترسی به کارشناس رسمی نباشد یا اصحاب دعوی تراضی کنند خبره محلی تعیین خواهد شد در این وضعیت قبل از انجام کارشناسی باید در محضر شورا سوگند یاد نماید^(۱) که با در نظر گرفتن خداوند متعال مبادرت به کارشناسی نموده و به راستی و درستی عقیده خود را اعلام و تمام حقیقت را بیان نماید و برخلاف واقع اظهارنظر ننماید.

در پایان امید است این کتاب باعث ارتقای سطح علمی در شوراهای حل اختلاف سراسر کشور شده و النهایه در اجرای صحیح عدالت و رضایتمندی ملت غیور ایران مؤثر واقع گردد.

نگارنده

جعفر اخترنیا

۱۳۹۱

۱. مستفاد از ماده ۲۹ قانون راجع به کارشناسان رسمی مصوب ۱۳۱۷.

فصل اول - بخش اول

گزیده‌ای از اصول
قانون اساسی
جمهوری اسلامی ایران

چو ایران نباشد تن من مباد

بگوئید این جمله در گوش باد

قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

اصل اول

حکومت ایران جمهوری اسلامی است که ملت ایران، بر اساس اعتقاد دیرینه‌اش به حکومت حق و عدل قرآن، در پی انقلاب اسلامی پیروزمند خود به رهبری مرجع عالیقدر تقلید آیت‌الله العظمی امام خمینی، در همه پرسی دهم و یازدهم فروردین ماه یکهزار و سیصد و پنجاه و هشت هجری شمسی برابر با اول و دوم جمادى‌الاولی سال یکهزار و سیصد و نود و نه هجری قمری با اکثریت ۹۸/۲٪ کلیه کسانی که حق رأی داشتند، به آن رأی مثبت داد.

اصل دوم

جمهوری اسلامی، نظامی است بر پایه ایمان به:

- ۱- خدای یکتا (لااله الاالله) و اختصاص حاکمیت و تشریح به او و لزوم تسلیم در برابر امر او.
- ۲- وحی الهی و نقش بنیادی آن در بیان قوانین.
- ۳- معاد و نقش سازنده آن در سیر تکاملی انسان به سوی خدا.
- ۴- عدل خدا در خلقت و تشریح.
- ۵- امامت و رهبری مستمر و نقش اساسی آن در تداوم انقلاب اسلام.
- ۶- کرامت و ارزش والای انسان و آزادی توأم با مسؤولیت او در برابر خدا، که از راه:

الف - اجتهاد مستمر فقهای جامع‌الشرایط براساس کتاب و سنت معصومین سلام‌الله علیهم اجمعین،

ب - استفاده از علوم و فنون و تجارب پیشرفته بشری و تلاش در پیشبرد آنها،

ج - نفی هرگونه ستم‌گری و ستم‌کشی و سلطه‌گری و سلطه‌پذیری،

قسط و عدل و استقلال سیاسی و اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی و همبستگی ملی را تأمین می‌کند.

اصل پنجم*^(۱)

در زمان غیبت حضرت ولی عصر «عجل الله تعالی فرجه» در جمهوری اسلامی ایران ولایت امر و امامت امت بر عهده فقیه عادل و با تقوی، آگاه به زمان، شجاع، مدیر و مدبر است که طبق اصل یکصد و هفتم عهده دار آن می‌گردد.

اصل هفتم

طبق دستور قرآن کریم: «وامرهم شوری بینهم^(۲)» و «شاورهم فی الامر^(۳)» شوراهای، مجلس شورای اسلامی، شورای استان، شهرستان، شهر، محل، بخش، روستا و نظایر اینها از ارکان تصمیم‌گیری و اداره امور کشورند. موارد، طرز تشکیل و حدود اختیارات و وظایف شوراهای را این قانون و قوانین ناشی از آن معین می‌کند.

اصل بیست و پنجم

بازرسی و نرساندن نامه‌ها، ضبط و فاش کردن مکالمات تلفنی، افشای مخابرات تلگرافی و تلکس، سانسور، عدم مخابره و نرساندن آنها، استراق سمع و هرگونه تجسس ممنوع است مگر به حکم قانون.

اصل سی و دوم

هیچ‌کس را نمی‌توان دستگیر کرد مگر به حکم و ترتیبی که قانون معین می‌کند. در صورت بازداشت، موضوع اتهام باید با ذکر دلایل بلافاصله کتباً به متهم ابلاغ و تفهیم شود و حداکثر ظرف مدت بیست و چهار ساعت پرونده مقدماتی به مراجع صالحه قضائی ارسال و مقدمات محاکمه، در اسرع وقت فراهم گردد، متخلف از این اصل طبق قانون مجازات می‌شود.

۱. اصولی که در مقابل آنها علامت * قرار دارد، در بازنگری مصوب ۱۳۶۸ تغییر یافته است.

۲. کارشان بر پایه مشورت با یکدیگر است.

[سوره شوری، آیه ۳۸]

۳. در کار با آنان مشورت کن.

[سوره آل عمران، آیه ۱۵۹]

اصل سی و سوم

هیچکس را نمی‌توان از محل اقامت خود تبعید کرد یا از اقامت در محل مورد علاقه‌اش ممنوع یا به اقامت در محلی مجبور ساخت، مگر در مواردی که قانون مقرر می‌دارد.

اصل سی و چهارم

دادخواهی حق مسلم هر فرد است و هرکس می‌تواند به منظور دادخواهی به دادگاههای صالح رجوع نماید. همه افراد ملت حق دارند این‌گونه دادگاهها را در دسترس داشته باشند و هیچکس را نمی‌توان از دادگاهی که به موجب قانون حق مراجعه به آن را دارد منع کرد.

اصل سی و پنجم

در همه دادگاهها طرفین دعوی حق دارند برای خود وکیل انتخاب نمایند و اگر توانایی انتخاب وکیل را نداشته باشند باید برای آنها امکانات تعیین وکیل فراهم گردد.

اصل سی و ششم

حکم به مجازات و اجراء آن باید تنها از طریق دادگاه صالح و به موجب قانون باشد.

اصل سی و هفتم

اصل، برائت است و هیچکس از نظر قانون مجرم شناخته نمی‌شود، مگر این‌که جرم او در دادگاه صالح ثابت گردد.

اصل سی و هشتم

هرگونه شکنجه برای گرفتن اقرار و یا کسب اطلاع ممنوع است. اجبار شخص به شهادت، اقرار یا سوگند، مجاز نیست و چنین شهادت و اقرار و سوگندی فاقد ارزش و اعتبار است. متخلف از این اصل طبق قانون مجازات می‌شود.

اصل سی و نهم

هتک حرمت و حیثیت کسی که به حکم قانون دستگیر، بازداشت، زندانی یا تبعید شده، به هر صورت که باشد ممنوع و موجب مجازات است.

اصل چهارم

هیچ‌کس نمی‌تواند اعمال حق خویش را وسیله اضرار به غیر یا تجاوز به منافع عمومی قرار دهد.

اصل چهل و نهم

دولت موظف است ثروتهای ناشی از ربا، غصب، رشوه، اختلاس، سرقت، قمار، سوءاستفاده از موقوفات، سوءاستفاده از مقاطعه‌کاریها و معاملات دولتی، فروش زمینهای موات و مباحات اصلی، دائر کردن اماکن فساد و سایر موارد غیرمشروع را گرفته و به صاحب حق رد کند و در صورت معلوم نبودن او به بیت‌المال بدهد. این حکم باید با رسیدگی و تحقیق و ثبوت شرعی به وسیله دولت اجرا شود.

اصل شصت و یکم

اعمال قوه قضائیه به وسیله دادگاههای دادگستری است که باید طبق موازین اسلامی تشکیل شود و به حل و فصل دعاوی و حفظ حقوق عمومی و گسترش و اجرای عدالت و اقامه حدود الهی بپردازد.

اصل نودم

هرکسی شکایتی از طرز کار مجلس یا قوه مجریه یا قوه قضائیه داشته باشد، می‌تواند شکایت خود را کتباً به مجلس شورای اسلامی عرضه کند. مجلس موظف است به این شکایات رسیدگی کند و پاسخ کافی دهد و در مواردی که شکایت به قوه مجریه یا قوه قضائیه مربوط است رسیدگی و پاسخ کافی از آنها بخواهد و در مدت متناسب نتیجه را اعلام نماید و در موردی که مربوط به عموم باشد به اطلاع عامه برساند.

اصل یکصد و چهارم*

رسیدگی به اتهام رئیس جمهور و معاونان او و وزیران در مورد جرائم عادی با اطلاع مجلس شورای اسلامی در دادگاههای عمومی دادگستری انجام می‌شود.

اصل یکصد و چهل و دوم*

دارایی رهبر، رئیس جمهور، معاونان رئیس جمهور، وزیران و همسر و فرزندان آنان قبل و بعد از خدمت، توسط رئیس قوه قضائیه رسیدگی می شود که بر خلاف حق، افزایش نیافته باشد.

اصل یکصد و پنجاه و ششم

قوه قضائیه قوه ای است مستقل که پشتیبان حقوق فردی و اجتماعی و مسؤل تحقق بخشیدن به عدالت و عهده دار وظایف زیر است:

۱ - رسیدگی و صدور حکم در مورد تظلمات، تعدیات، شکایات، حل و فصل دعاوی و رفع خصومات و اخذ تصمیم و اقدام لازم در آن قسمت از امور حسبیه، که قانون معین می کند.

۲ - احیای حقوق عامه و گسترش عدل و آزادیهای شرع

۳ - نظارت بر حسن اجرای قوانین

۴ - کشف جرم و تعقیب مجازات و تعزیر مجرمین و اجرای حدود و مقررات مدون جزائی اسلام

۵ - اقدام مناسب برای پیشگیری از وقوع جرم و اصلاح مجرمین

اصل یکصد و پنجاه و هفتم*

به منظور انجام مسؤولیت های قوه قضائیه در کلیه امور قضائی و اداری و اجرائی مقام رهبری یک نفر مجتهد عادل و آگاه به امور قضائی و مدیر و مدبر را برای مدت پنج سال به عنوان رئیس قوه قضائیه تعیین می نماید که عالیتین مقام قوه قضائیه است.

اصل یکصد و پنجاه و هشتم*

وظایف رئیس قوه قضائیه به شرح زیر است:

۱ - ایجاد تشکیلات لازم در دادگستری به تناسب مسؤولیت های اصل یکصد و پنجاه و ششم.

۲ - تهیه لوایح قضائی متناسب با جمهوری اسلامی.

۳ - استخدام قضات عادل و شایسته و عزل و نصب آنها و تغییر محل مأموریت و تعیین

مشاغل و ترفیع آنان و مانند اینها از امور اداری، طبق قانون.

اصل یکصد و پنجاه و نهم

مرجع رسمی تظلمات و شکایات، دادگستری است. تشکیل دادگاهها و تعیین صلاحیت آنها منوط به حکم قانون است.

اصل یکصد و شصتم*

وزیر دادگستری مسئولیت کلیه مسائل مربوط به روابط قوه قضائیه با قوه مجریه و قوه مقننه را بر عهده دارد و از میان کسانی که رئیس قوه قضائیه به رئیس جمهور پیشنهاد می‌کند انتخاب می‌گردد.

رئیس قوه قضائیه می‌تواند اختیارات تام مالی و اداری و نیز اختیارات استخدامی غیر قضات را به وزیر دادگستری تفویض کند. در این صورت وزیر دادگستری دارای همان اختیارات و وظایفی خواهد بود که در قوانین برای وزراء به عنوان عالیترین مقام اجرائی پیش بینی می‌شود.

اصل یکصد و شصت و یکم*

دیوان عالی کشور به منظور نظارت بر اجرای صحیح قوانین در محاکم و ایجاد وحدت رویه قضائی و انجام مسئولیتهایی که طبق قانون به آن محول می‌شود براساس ضوابطی که رئیس قوه قضائیه تعیین می‌کند تشکیل می‌گردد.

اصل یکصد و شصت و دوم*

رئیس دیوان عالی کشور و دادستان کل باید مجتهد عادل و آگاه به امور قضائی باشند و رئیس قوه قضائیه با مشورت قضات دیوان عالی کشور آنها را برای مدت پنج سال به این سمت منصوب می‌کند.

اصل یکصد و شصت و سوم

صفات و شرایط قاضی طبق موازین فقهی به وسیله قانون معین می‌شود.